

Avglobaliseringschock har drabbat världen

Svenska Dagbladet den 2 april 2020

Medan Sverige, arketyper för ett paternalistiskt samhälle, förvandlats till Europas liberala undantag råder isolering som påminner om krigstid i övriga Europa. Själv skriver jag denna kolumn i ett Cambridge, Storbritannien, där lockdown råder.

Gatorna i Cambridge som tidigare var fulla med liv är nu helt folktomma. Alla universitetsbyggnader och laboratorier (utom de som arbetar med covid-19) är stängda. Inhemska studenter har beordrats åka till sina hemorter. Och detta på ett universitet som i princip förblev öppet under de två världskrigen.

Den nu föreskrivna isoleringen är ett tydligt tecken på hur makthavarna bedömer effekterna av den pågående krisen. Ironiskt nog gjorde Storbritannien ungefär samma bedömning som Sverige för bara några veckor sedan; man planerade att låta viruset ha sin gång och gradvis öka de restriktiva åtgärderna. Men så hände något och nu tillåts vi bara lämna hemmet för att motionera och köpa viktiga livsmedel.

Ursprungligen hade flertalet av världens länder, även Kontinentaleuropa, olika politiska svar på pandemin. De senaste veckorna har vi dock sett en betydande konvergens av regler för karantän och andra inskränkningar av människors rörelsefrihet. Två kriser måste hanteras av centrala för beslutsfattare överallt: den akuta coronakrisen, och den efterföljande ekonomiska krisen. Vi saknar data för vägledning i båda frågor. Det mesta av det som anses vara "expertutlåtanden" är inte mycket mer än spådomar. En sak som vi dock vet med säkerhet är att världen drabbats av en "avglobaliseringschock", och ingenting kommer att vara detsamma när coronakrisen är över.

Om jag ska spå framtiden så kommer världen-efter-corona med en ny politisk verklighet. Världens utrymme för identitetspolitik kommer minska. Den nya vardagen blir lokal – inte global. Trots att vi bara är i början av en isolering skapas en känsla av lokal solidaritet i samhället; kanske med undantag för storstadsområden. Trots ständigt ökande tillgång till information från hela världen är vi mer lokala än någonsin tidigare i moderna tider.

Geografisk tillhörighet börjar redan övertrumfa politiskt skapade identiteter. De senare har allt för länge varit kärnan i den politiska berättelsen: trans, kvinna, muslim, judisk och så vidare. Krisen tycks fungera som en väckarklocka för hur betydelsefullt det är att ha rätt stödsystem i lokalsamhället och hur viktigt närsamhället är. Waldo R Toblers första geografilag sammanfattar: "Allt påverkar allt annat. Men närbelägna företeelser har mer påverkan än avlägsna företeelser." Det finns en känsla av "vi och dem" – en känsla som begränsas av rummet.

Coronakrisen visar på vikten av grannar och ett fungerande lokalsamhälle. Det är lokala organisationer som hjälper den som får ekonomiska problem, människor som hjälper varandra med matvaror och som tar hand om äldre och varandras barn, som är krisens ljusglimtar. Jag har svårt att tro att allt detta kommer att försvinna när krisen är över.

Özge Öner